

RP 6/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Meteorologiska institutet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om Meteorologiska institutet. Samtidigt ska den gällande lagen om meteorologiska institutet upphävas. Syftet med propositionen är att uppdatera bestämmelserna om Meteorologiska Institutet med beaktande av bestämmelserna i grundlagen och den övriga lagstiftningen samt utvecklingen i omvärlden. Lagförslaget innehåller bestämmelser om bland annat Meteorologiska institutets uppgifter, generaldirektörens befogenheter och arbetsordningen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

RP 6/2018 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
1.2 Nuläge.....	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	5
2.1 Målsättning	5
2.2 De viktigaste förslagen.....	5
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAGET	10
2 IKRAFTTRÄDANDE	12
LAGFÖRSLAG	13
Lag om Meteorologiska institutet.....	13

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Meteorologiska institutet är ett service- och forskningsinstitut som hör till kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Bestämmelser om Meteorologiska institutet ingår i lagen om meteorologiska institutet (585/1967) jämte ändringar (1081/1987, 957/2008) och i statsrådets förordning om meteorologiska institutet (505/2004), som har ändrats genom statsrådets förordningar 1094/2008 och 716/2015. Lagen om meteorologiska institutet innehåller bestämmelser om dess organisatoriska ställning, en allmän beskrivning av dess uppgifter och hur de ska utföras samt bestämmelser om möjligheterna att ta emot donationer för verksamheten. Lagen innehåller dessutom en bestämmelse om att institutet har rätt att ta ut avgifter för sin service enligt vad som anges genom förordning. I lagen ingår också ett allmänt bemyndigande att utfärda förordning. Lagen omfattar sammanlagt fem gällande paragrafer. Närmare bestämmelser om institutet, dess uppgifter, organisation och personal har utfärdats genom förordning av statsrådet.

Enligt lagen om meteorologiska institutet (585/1967) är dess uppgift att producera observations- och forskningsdata om atmosfären och haven och tjänster som grundar sig på dessa data. Institutet producerar sådana tjänster i anslutning till väder-, havs- och klimatförhållanden som behövs för den allmänna säkerheten och näringslivets funktioner. Institutet producerar också tjänster som ökar befolkningens välmående och den ekologiska välfärden samt stöder samhällets anpassning till klimatförändringen.

Meteorologiska institutet leds av en generaldirektör som tillsätts av statsrådet. Institutets organisation är uppdelad på tre resultatområden: väder och säkerhet, forskning och metodutveckling samt administration. Vid utgången av 2016 hade institutet 663 anställda. Resultatområdena väder och säkerhet samt forskning och metodutveckling är vardera indelade i verksamheter.

Meteorologiska institutets uppgift är att producera uppgifter om väderleken och förhållandena i omgivningen dygnet runt och att göra upp prognoser med tanke på medborgarnas, näringslivets och jordbrukets samt landsvägs-, sjö- och lufttrafikens behov och för samhällets beredskap. Institutet stöder genom sin verksamhet räddnings- och sjöräddningsverksamheten samt totalförsvaret, i synnerhet luftstridskrafterna. Institutet stöder samhällets beredskap bl.a. inför farliga väderleksförhållanden och de förändringar de medför genom att utfärda varningar och utarbeta meddelanden. För sitt uppdrag att producera tjänster i anslutning till väderprognoser och omgivningsdata samlar institutet in observationsdata om tillståndet i atmosfären och för in dem i institutets informationssystem, där programmen för vädermodellering producerar olika väderprognoser med hjälp av högprestandaberäkning.

I sitt forskningsuppdrag utför Meteorologiska institutet internationellt högstående och kollegialt granskad forskning inom de vetenskapsområden som berör väder, havsvattenkvalitet, luftkvalitet och atmosfären. Forskningen fokuserar på bl.a. klimatförändringen, trafik, atmosfärens sammansättning i den arktiska regionen, meteorologi, utnyttjande av vind- och solenergi, havets fysikaliska egenskaper och rymdteknologi. Den forskning Meteorologiska institutet bedriver betjänar beslutsfattarna och deras behov av information, det internationella forskarsamhället och det övriga samhället.

RP 6/2018 rd

Meteorologiska institutet undersöker klimatet och dess växlingar i allmänhet och i form av projekt som stöder jord- och skogsbruk, energi-, bygg- och trafiksektorn, landets försvar samt hälso- och sjukvården. Institutet undersöker klimatets och väderlekens samhälleliga och ekonomiska effekter samt utvecklar modellering och utvärdering av risker som ansluter sig till väderleken och klimatet. Också information om metoder för att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den produceras till stöd för beslutsfattandet. Institutet undersöker de växthusgaser som uppstår på grund av bl.a. väg- och sjötrafiken och effekterna av luftfart och industriell verksamhet samt i anslutning till markanvändningen. Som ett led i forskningsarbetet utvecklar institutet världsomfattande och regionala klimatmodeller och bedriver forskning som gäller luftkvaliteteten.

Inom vetenskapsområdena meteorologi, klimatologi och oceanografi utvecklar institutet tillsammans med internationella samarbetsparter väder-, klimatsystem-, atmosfär- och havsmodeller och utnyttjande av prognoser för tillämpningar inom väderleks- och havstjänster, och forskning som gäller klimat, luftkvalitet och rymden. När det gäller områdena meteorologi, klimatforskning och oceanografi utvecklar institutet metoder för mätning och modellering, modeller för sannolikhetsprognostisering i allmänhet och i synnerhet för att utarbeta prognoser för stormar, störtregn, översvämningar och fenomen som har anknytning till rymden samt andra förhållanden som stör trafiken till lands, till sjöss och i luften. Institutet utvecklar nya observationsmetoder för fjärranalys av atmosfären och vår egen planet, t.ex. satellitmätningar. Inom polarområdesforskningen utvecklas satellittjänster och dataprocessjänster samt lodning och andra observationsmetoder, bl.a. för undersökning av den arktiska klimatförändringen. Meteorologiska institutet är också verksamt inom området för forskning kring och uppföljning av ämnen som bryter ned ozonskiktet samt fluorerade växthusgaser.

Meteorologiska institutet är ett nettobudgeterat ämbetsverk vars totalutgifter uppgick till 72,4 miljoner euro 2016. Av ämbetsverkets finansiering utgjordes 63 procent av statlig budgetfinansiering och cirka 37 procent av intäkter av avgiftsbelagd och samfinansierad verksamhet. År 2016 utgjorde budgetfinansieringen 45,3 miljoner euro och intäkterna 27,1 miljoner euro. Av intäkterna inflöt 16,0 miljoner euro av samfinansierad verksamhet. Av försäljningen av offentligt rättsliga och affärsekonomiska prestationer inflöt 10,8 miljoner euro för den avgiftsbelagda verksamheten, varav 5,1 miljoner euro av verksamhet prissatt på affärsekonomiska grunder och 1,5 miljoner euro av prestationer prissatta på offentligt rättsliga grunder. Den inhemska offentliga finansiering som inte ingick i Meteorologiska institutets omkostnadsanslag utgjordes i huvudsak av finansiering från Finlands Akademi (5,6 miljoner euro) och Tekes (0,8 miljoner euro) och den utländska offentliga finansieringen av EU-finansiering (4,2 miljoner euro). År 2016 finansierades cirka 60 procent av forsknings- och utvecklingsverksamheten med medel utanför statsbudgeten. Den statliga budgetfinansieringen är en förutsättning för att Meteorologiska institutet också i fortsättningen ska kunna fungera som ett i forskningshänseende produktivt forskningsinstitut.

Den verksamhet Meteorologiska institutet bedriver är internationell till sin karaktär när det gäller såväl forskning och metodutveckling som vädertjänster. Institutet bedriver aktiv verksamhet inom ett flertal organisationer inom branschen och deltar i både europeiska forsknings- och utvecklingsprojekt och utarbetande och kontroll av forskningsprogram. Vid bedömningen av författningsgrunden för Meteorologiska institutet bör även den internationella regleringen på området beaktas. Dessa är konventionen om meteorologiska världsorganisationen (WMO), lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om grundande av ett europeiskt center för medellånga väderprognoser (829/1975), förordningen angående bringande i kraft av konventionen om grundande av ett europeiskt center för medellånga väderprognoser (FördrS 45/1975) och förordningen om bringande i kraft av konventionen om grundande av en europeisk organisation för användning av meteorologiska satelliter (EUMETSAT) (FördrS 54/1986).

1.2 Nuläge

Den lag om meteorologiska institutet som stiftades 1967 har under de senaste femtio åren ändrats bara två gånger. Lagen är därför oenhetlig och delvis föråldrad.

Det allmänna bemyndigandet att utfärda förordning som ingår i lagens 5 § motsvarar inte de krav som ställs i vår gällande grundlag. Enligt bemyndigandet får närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av lagen utfärdas genom förordning. En så allmänt hållen bestämmelse om ett bemyndigande att utfärda bestämmelser om verkställigheten ska enligt grundlagsutskottet tolkas restriktivt och dess tillämpningsområde förblir därför begränsat. I det lagförslag som ingår i propositionen har särskild vikt fästs vid de krav på exakthet och noggrann avgränsning och valet av författningsnivå i 80 och 119 § i grundlagen när det gäller bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning. I synnerhet de bestämmelser om ledning och utövande av beslutanderätt samt om grunderna för organiseringen som tidigare ingick i förordning ska numera ingå i lag.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att se över bestämmelserna om Meteorologiska institutet så att de motsvarar grundlagens krav och ändra lagen så att den överensstämmer med nutida förhållanden. Samtidigt kan förhållandet mellan lagförslaget, statsrådets förordning och arbetsordningen om Meteorologiska Institutet regleras mera exakt.

2.2 De viktigaste förslagen

Enligt förslaget ska det stiftas en ny lag om Meteorologiska institutet som upphäver den gamla lagen om meteorologiska institutet (585/1967). Det föreslås dock inte några nya uppgifter för institutet.

Genom lagförslaget förtydligas bestämmelserna om institutets ledning och verksamhet. Närmare bestämmelser om ledningen och hur institutet ska sköta sina uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Av de frågor som tidigare reglerades i statsrådets förordning har generaldirektörens och den övriga personalens uppgifter och befogenheter, hänvisningarna till arbetsordningen och företrädande av staten lyfts in i lagen.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inte några betydande ekonomiska och samhällliga konsekvenser eller konsekvenser för myndigheterna eller miljön, eftersom det i huvudsak är fråga om en lagteknisk ändring.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet. Utlåtande till utkastet till regeringens proposition har begärts under tiden 2.11.2017–30.11.2017. Sammanlagt 18 remissinstanser lämnade utlåtande om propositionen och därutöver har vem som helst kunnat lämna utlåtande via den elektroniska utlåtandetjänsten.

RP 6/2018 rd

Följande instanser lämnade utlåtande: Tekes, Kommunikationsverket, finansministeriet, Trafiksäkerhetsverket, CSC - IT-centret för vetenskap, Konkurrens- och konsumentverket, Lantmäteriverket, arbets- och näringsministeriet, MTTL ry/Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, FinnHEMS Oy, Finlands Näringsliv rf, Aalto-universitetet, Foreca Ab och försvarsministeriet. Av remissinstanserna meddelade undervisnings- och kulturministeriet, Geologiska forskningscentralen, utrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet att de inte har något att anföra om utkastet till proposition.

I huvudsak ansåg remissinstanserna propositionen vara motiverad och ändamålsenlig.

I beskrivningen av Meteorologiska institutets uppgifter i slutet av punkt 8 i 2 § 2 mom. där det konstateras att institutet ska ”delta i internationellt samarbete som anknyter till institutets uppgifter, producera observationsmaterial för internationellt bruk och företräda Finland i internationella organisationer inom sitt fackområde” föreslog Tekes i sitt utlåtande ett tillägg enligt vilket institutet är verksamt inom ramen för de bestämmelser som den internationella organisationen omfattas av. Enligt kommunikationsministeriet har tillägget inte ansetts behövligt.

Kommunikationsverket betonade i sitt utlåtande att det när Meteorologiska institutets uppgifter utförs är viktigt att beakta den pågående förändringen i samhället och sträva efter att förbättra förutsättningarna för digitaliseringsutvecklingen och utvecklandet av nya servicekoncept.

Enligt finansministeriets utlåtande har ministeriet inte något att anmärka på förslaget. Finansministeriet konstaterar dock att det i propositionen också kunde finnas ett särskilt omnämnande av förväntningarna på varje offentlig organisation: genom att verksamhetssätten reformeras och genom att nya elektroniska lösningar utnyttjas kan utvecklandet av metoderna leda till att inbesparingar uppnås. När reformerna genomförs bör kraven på lönsamhet och produktivitet beaktas samtidigt som principerna för god förvaltning tryggas vid förnyandet av metoderna.

Lantmäteriverket konstaterade i sitt utlåtande att det är bra att inte organisationsstrukturen eller indelningen i enheter vid institutet beskrivs närmare på lagnivå, utan att bestämmelser om detta kommer att utfärdas genom arbetsordningen. Enligt Lantmäteriverket innebär en regleringsmodell av detta lättare slag att det är smidigare att justera eller göra en mer omfattande ändring av organisationsstrukturen.

Enligt utlåtandet som gavs av MTTL ry/Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK ska utvecklandet av väderlekstjänsterna vid sidan av näringslivets behov inriktas starkare särskilt på jordbrukets behov genom att på webben samla in, sammanställa och sprida uppgifter som inhämtats också vid privata väderstationer samt möjligtvis genom att utöka antalet observationsstationer i områden som domineras av jordbruk. Enligt remissinstanserna borde man också få mera information om sådana förhållanden som ökar skador orsakade av bl.a. skadedjur.

FinnHEMS Oy föreslog i sitt utlåtande att det i lagen ska tillfogas att Meteorologiska institutet har i uppgift att producera flygvädertjänster också för den offentliga hälso- och sjukvårdens flygtjänster.

I utlåtandet som lämnades av Finlands Näringsliv betonades att lagförslaget inte får utesluta en möjlig tjänstehelhet inom den privata och den offentliga sektorn där den privata sektorn, andra institut och Meteorologiska institutet samhällsekonomiskt sett samarbetar så effektivt som möjligt för att uppnå säkerhetsnytta och ekonomisk nytta.

RP 6/2018 rd

Enligt Foreca Ab:s utlåtande ger lagutkastets 1 §, utan att ta hänsyn till vad som är förnuftigt att arrangera utgående från statens budget, Meteorologiska institutet ett väldigt omfattande mandat att producera väder-, havs- och klimatjänster. Enligt Foreca borde konsekvenserna av definitionen utredas i motiveringen.

Målet att klarlägga institutets verksamhet och hur institutet ska ledas anses i Aalto-universitetets utlåtande vara ett viktigt mål. Enligt Aalto-universitetet kunde det dessutom vara motiverat med en bredare definition av verksamhetsfältet så att definitionen på ett mer övergripande plan omfattar klimatforskning och uppföljning av klimatförändringen.

Försvarsministeriet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid lagförslagets 2 § 2 mom. 3 punkten som gäller Meteorologiska institutets uppgifter och där det föreskrivs om Meteorologiska institutets skyldighet att producera tjänster inom sitt verksamhetsområde, i synnerhet flygvädertjänster, för tryggnad av landets försvar och säkerställande av försvarsmaktens övriga verksamhet. Enligt försvarsministeriet borde det i punkten i fråga utöver skyldigheten att producera tjänster under normala förhållanden nämnas att institutet är skyldigt att producera tjänster också vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. I sitt remissutlåtande anser försvarsministeriet att de uppgifter i fråga om olika beredskapsbehov som nämns i motiveringen till lagförslagets 1 § borde lyftas in i lagtexten i stället för att ingå i motiveringstexten.

Med anledning av försvarsministeriets utlåtande har det i 2 § 2 mom. 3 punkten gjorts ett tillägg om att Meteorologiska institutet ska producera tjänster inom sitt verksamhetsområde också vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. Produktion av tjänster vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden, i synnerhet flygvädertjänster, för tryggnad av landets försvar och säkerställande av försvarsmaktens övriga verksamhet, har lyfts från motiveringen till lagnivå. Dessutom anges i motiveringen till lagen att Meteorologiska institutet genom beredskapsplaner och genom andra åtgärder ska förbereda sig för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden för att säkerställa att institutets uppgifter kan skötas så väl som möjligt vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. Det är fråga om att Meteorologiska institutets gällande praxis skrivs in i på lagnivå.

Både arbets- och näringsministeriet och Konkurrens- och konsumentverket har i sina utlåtanden fäst uppmärksamhet vid de konkurrensneutralitetsproblem som hänger samman med Meteorologiska institutets ställning. I arbets- och näringsministeriets utlåtande konstateras att de definitioner av Meteorologiska institutets uppgifter som ingår både i den gällande lagen och i 2 § i den föreslagna lagen om Meteorologiska institutet kan tolkas ge Meteorologiska institutet möjlighet att utöver att sköta icke-ekonomiska myndighetsuppgifter dessutom bedriva ekonomisk verksamhet på en konkurrensutsatt marknad. Utövande av ekonomisk verksamhet i institutions- eller myndighetsform strider mot EU-rättsreglerna om statligt stöd på grund av det konkurrensskydd och de skatteförmåner som verksamhet i institutions- eller myndighetsform ger upphov till.

För att undvika problem i anslutning till bestämmelserna om konkurrensneutralitet och statligt stöd borde det enligt utlåtandet föreskrivas att Meteorologiska institutet endast ska sköta myndighetsuppgifter som till sin karaktär är icke-ekonomiska. Innehållet i sådana myndighetsuppgifter borde tydligt och exakt definieras i lagen om Meteorologiska institutet. Dessutom borde den ekonomiska verksamhet som institutet utövar avskiljas från institutet och överlåtas till ett separat bolag. I en sådan önskad situation där ekonomisk verksamhet också i fortsättningen kan utövas som en del av Meteorologiska institutets verksamhet borde den nya lagen innehålla ett uttryckligt omnämnande om att konkurrenslagens bestämmelser om konkurrensneutralitet ska följas i institutets verksamhet. Dessutom borde det i lagen eller åtminstone i

RP 6/2018 rd

motiveringen till lagen förutsätts att icke-ekonomisk verksamhet i bokföringen hålls åtskild från ekonomisk verksamhet så att tillsynsmyndigheten vid behov kan säkerställa att konkurrensneutraliteten förverkligas.

Arbets- och näringsministeriet vill i sitt utlåtande dessutom uppmärksamma kommunikationsministeriet på att om Meteorologiska institutet utövar verksamhet i form av en sådan upphandlad enhet som avses i 15 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) ska institutet iakttä bestämelsen i fråga och 174 § i samma lag.

Arbets- och näringsministeriet vill i sitt utlåtande fortsättningsvis fästa uppmärksamhet vid begreppet ”forskning som gäller den jordnära rymden” som används i propositionen (i motiveringen och i 2 § 1 mom. 3 punkten) och stödjer att termen ”jordnära” stryks och termen ”forskning som gäller rymden” i stället används för tydlighetens skull.

Kommunikationsministeriet har under den fortsatta beredningen ändrat lagförslagets 2 § 1 mom. 3 punkten så att forskning som gäller den jordnära rymden både i lagen och i motiveringen till lagen har ersatts med termen forskning som gäller rymden. Motsvarande ändringar har gjorts också i lagförslagets motiveringstext.

Konkurrens- och konsumentverket konstaterade i sitt utlåtande att en del av Meteorologiska institutets tjänster erbjuds i ett konkurrensläge på marknaden. Den nuvarande lagstiftningen är problematisk med tanke på neutraliteten eftersom tjänster erbjuds i ämbetsverksform utan att verksamheten bolagiseras. Risken är att offentligt kapital som är avsett för icke-ekonomisk verksamhet sipprar ut till understöd för ekonomisk verksamhet. Av dessa orsaker snedvrider det nuvarande systemet konkurrensen mellan den privata och den offentliga näringsverksamheten. Enligt Konkurrens- och konsumentverket åtgärdar propositionen inte konkurrensneutralitetsproblemen i anslutning till den nuvarande modellen, det vill säga faktorer som snedvrider konkurrensen och som hänger samman med möjligheten att utnyttja offentliga resurser som är avsedda för icke-ekonomisk struktur och verksamhet.

För att undanröja neutralitetsproblemen borde den verksamhet som Meteorologiska institutet bedriver i ett konkurrensläge på marknaden enligt Konkurrens- och konsumentverket bedrivas i bolagsform. Konkurrens- och konsumentverket anser att det skulle vara motiverat att konstatera detta också i lagen om Meteorologiska institutet. Att den vaga formuleringen om att producera sakkunnigtjänster i lagutkastets 2 § 2 mom. avgränsas så att det framgår att tjänsterna i huvudsak eller i väsentlig grad sammanhänger med myndighetsuppgifter utgör enligt Konkurrens- och konsumentverket dock ett steg i rätt riktning.

Kommunikationsministeriet konstaterar att Meteorologiska institutet utför sina lagstadgade uppgifter i ämbetsverksform. Det föreskrivs särskilt om de avgifter som Meteorologiska institutet tar ut och de följer lagen om grunderna för avgifter till staten. En bolagisering av Meteorologiska institutet till den del det gäller de funktioner och tjänster för vilka det tas ut en avgift enligt företagsekonomiska grunder är inte på affärsekonomiska grunder eller med tanke på ordnandet av myndighetsuppgifter en genomförbar lösning. Uppgifterna i fråga hänger nära samman med Meteorologiska institutets myndighetsuppgifter. En bolagiserings skyldighet skulle komma att hindra Meteorologiska institutet från att producera oberoende och högklassig information för en lika stor kundkrets som för närvarande. Detta för med sig mångtaliga konsekvenser bland annat för den allmänna säkerheten, trafikens och näringslivets funktionalitet, försörjningsberedskapen och beredskapen för störningar under normala förhållanden inom flera olika sektorer. En bolagisering skulle även komma att ha konsekvenser för de förutsättningar för uppkomsten av ny företagsverksamhet som de av Meteorologiska institutet producerade tjänsterna skapar grund för.

RP 6/2018 rd

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslaget

1 §. Ställning och verksamhetsidé Enligt bestämmelsen är Meteorologiska institutet ett service- och forskningsinstitut som hör till kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Meteorologiska Institutet är underställt kommunikationsministeriets resultatstyrning.

Institutets verksamhetsidé är att producera observations- och forskningsdata om atmosfären och havet samt väder-, havs- och klimattjänster med tanke på den allmänna säkerheten och för näringslivets och medborgarnas behov. Den allmänna säkerheten omfattar även institutets uppgifter i fråga om olika behov av beredskap.

2 §. Uppgifter. Paragrafen innehåller bestämmelser om de uppgifter institutet har och genom vilka de fullföljer verksamhetsidén enligt 1 §. Paragrafen är nästan densamma som den som trädde i kraft vid ingången av 2009. Ordalydelsen i några av bestämmelserna om Meteorologiska institutets nuvarande uppgifter föreslås bli preciserade.

Enligt 1 mom. ska institutet producera vädertjänster och tjänster som innefattar fysikalisk information om havet för den nationella säkerhetens, trafikens, näringslivets och medborgarnas behov. Institutet ska samla in och upprätthålla tillförlitlig information och kunskaper om atmosfärens och havens fysikaliska tillstånd och kemiska sammansättning och om klimatet samt uppgifter om hur dessa tillstånd påverkar olika samhällssektorer i Finland och internationellt. Därutöver ska institutet bedriva och främja meteorologisk forskning, fysikalisk havsforskning, polarforskning, forskning som gäller rymden och annan forskning med nära anknytning till verksamhetsområdet.

Det föreskrivs i 2 mom. att Meteorologiska institutet, när det utför de uppgifter som nämns i 1 mom., särskilt har i uppgift att varna för sådana förändringar i väderleken och de fysikaliska förhållandena i havet som orsakar fara, ansvara för prognoser som gäller spridningen av skadliga ämnen i atmosfären och för varningar som utfärdas i samband med prognoserna när detta inte hör till någon annan myndighets uppgifter, producera tjänster inom sitt verksamhetsområde, i synnerhet flygvädertjänster, för trygghet av landets försvar och säkerställande av försvarsmaktens övriga verksamhet såväl under normala förhållanden som vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. Meteorologiska institutet ska genom beredskapsplaner och genom andra åtgärder förbereda sig för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden för att säkerställa att institutets uppgifter kan skötas så väl som möjligt vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. Dessutom ska Meteorologiska institutet svara för insamling och kontinuerlig rapportering av väder- och sjöförhållanden samt ström- och spridningsprognoser för räddningsväsendets och sjöräddningens behov samt stödja andra myndigheters verksamhet vid naturfenomen och naturkatastrofer som orsakar störningar. I 5 punkten i momentet föreskrivs det närmare att institutet ska stödja andra myndigheters verksamhet också vid andra naturfenomen som orsakar störningar än naturkatastrofer.

Enligt 2 mom. ska Meteorologiska institutet dessutom utveckla och upprätthålla nya mätmetoder och modeller för tillämpning inom tjänster som gäller väderleken, havet, klimatet och rymden samt inom den vetenskapliga forskningen och på beställning producera sakkunnigtjänster, huvudsakligen inom sitt fackområde. Det framgår av momentet att institutets myndighetsuppgifter och ifrågavarande sakkunnigtjänster enligt nuvarande praxis är nära förknippade med varandra. Institutet ska dessutom delta i internationellt samarbete som anknyter till institutets uppgifter, producera observationsmaterial för internationellt bruk och företråda Finland i internationella organisationer inom sitt fackområde.

RP 6/2018 rd

Enligt 3 mom. ska institutet också sköta särskilt föreskrivna andra myndighetsuppgifter inom sitt verksamhetsområde.

3 §. *Ledning och personal.* Det föreskrivs i 1 mom. att Meteorologiska institutets verksamhet leds av en generaldirektör, som också svarar för att verksamheten sköts effektivt och framgångsrikt. Detta innebär att generaldirektören bär ansvaret för att verksamheten är organiserad på ett effektivt sätt som ger resultat. Kommunikationsministeriet svarar för Meteorologiska institutets resultatstyrning i enlighet med etablerade regler och principer för ämbetsverks resultatstyrning.

Enligt 2 mom. har generaldirektören med stöd av sin allmänna befogenhet rätt att avgöra ärenden vid institutet, om inte något annat föreskrivs i lagen eller i arbetsordningen. Generaldirektören kan också förbehålla sig rätten att avgöra ett enskilt ärende som enligt arbetsordningen hör till en annan tjänstemans beslutanderätt.

I 3 mom. föreskrivs det att generaldirektören utnämns av statsrådet. Det föreskrivs dessutom att institutets övriga direktörer samt forskningsprofessorer och annan personal ska utnämnas eller anställas av generaldirektören, om inte något annat föreskrivs i arbetsordningen.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om personal, förordnande av en ställföreträdare för generaldirektören, beviljande av tjänstledigheter, behörighetskrav för personalen samt institutets delegation och dess uppgifter.

4 §. *Arbetsordning.* Genom 1 mom. befullmäktigas generaldirektören att utfärda en arbetsordning för institutet. Generaldirektören leder institutets verksamhet och i detta fall har det ansetts vara ändamålsenligt att också utfärdandet av arbetsordningen ingår i verksamheten. Enligt förslaget kan också en annan tjänsteman förordnas att avgöra ett ärende som hör till generaldirektörens beslutanderätt.

Det föreskrivs i 2 mom. att närmare bestämmelser om institutets organisation, användningen av beslutanderätten och den interna ledningen ska ingå i arbetsordningen. Det föreslås dessutom att bestämmelser om förordnande av ställföreträdare för andra än generaldirektören och ärenden som hör till den interna förvaltningen ska ingå i arbetsordningen.

5 §. *Handräckning.* I paragrafen anges Meteorologiska institutets skyldighet att ge andra myndigheter handräckning i enlighet med vad som föreskrivs särskilt. I exempelvis räddningslagen (379/2011) och sjöräddningslagen (1145/2001) finns bestämmelser om Meteorologiska institutets skyldighet att ge handräckning.

Enligt bestämmelsen har institutet rätt att få handräckning av tillsynsmyndigheterna vid utförandet av uppgifterna enligt 2 § 2 mom. 3 punkten.

6 §. *Statens representation.* Genom denna paragraf fastställs uttryckligen att Meteorologiska institutet kårar och svarar på statens vägnar samt bevakar statens rätt och fördel vid domstolar, hos andra myndigheter och vid skiljeförfaranden i alla mål och ärenden som angår institutet.

7 §. *Avgifter för prestationerna.* Enligt paragrafen har institutet rätt att ta ut avgifter i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) i enlighet med vad som närmare anges genom förordning av kommunikationsministeriet. I lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om avgifter för statliga myndigheters prestationer och om storleken på de avgifter som får tas ut för prestationerna samt övriga grunder för avgifterna. Enligt 8 § 2 mom. i den lagen beslutar det berörda ministeriet om vilka av ministeriets och förvaltningsområdets andra myndigheters prestationer eller grupper av prestationer som ska vara av-

RP 6/2018 rd

giftsbelagda och för vilka prestationer eller grupper av prestationer avgiften ska bestämmas enligt självkostnadsvärdet samt vilka prestationer som ska prissättas på företagsekonomiska grunder. Den nyaste förordningen som kommunikationsministeriet utfärdat om Meteorologiska institutets avgiftsbelagda prestationer är från 2017 (935/2017).

8 §. Donationer Meteorologiska institutet har rätt att ta emot donationer för sin verksamhet. Genom denna skrivning fortsätter den praxis som varit rådande ända sedan Meteorologiska institutet grundades.

Om statens ämbetsverks och inrättningars möjlighet att ta emot och använda donationer och testamenten föreskrivs i lagen om statsbudgeten (423/1988, ändrad genom 1096/2009) och den förordning (1243/1992, ändrad genom 1786/2009) som utfärdats med stöd av den. Dessa bestämmelser ska också iakttas i fråga om Meteorologiska institutet, men för tydlighetens skull föreslås det att en bestämmelse om saken ska tas in i den föreslagna lagen.

9 §. Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Genom den upphävs lagen om meteorologiska institutet (585/1967) jämte senare ändringar.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Meteorologiska institutet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ställning och verksamhetsidé

Meteorologiska institutet är ett service- och forskningsinstitut som hör till kommunikationsministeriets förvaltningsområde och som producerar observations- och forskningsdata om atmosfären och haven samt väder-, havs- och klimattjänster för den allmänna säkerheten och för näringslivets och medborgarnas behov.

2 §

Uppgifter

Meteorologiska institutet har till uppgift att

1) producera vädertjänster och tjänster som innefattar fysikalisk information om havet för den nationella säkerhetens, trafikens, näringslivets och medborgarnas behov,

2) samla in och upprätthålla tillförlitlig information och kunskaper om atmosfärens och havens fysikaliska tillstånd och kemiska sammansättning och om klimatets tillstånd samt uppgifter om hur dessa tillstånd påverkar olika samhällssektorer i Finland och internationellt, samt

3) bedriva och främja meteorologisk forskning, fysikalisk havsforskning, polarforskning, rymdforskning och annan forskning med nära anknytning till verksamhetsområdet.

I samband med uppgifterna enligt 1 mom. ankommer det på Meteorologiska institutet särskilt att

1) varna för sådana förändringar i väderleken och de fysikaliska förhållandena i havet som orsakar fara,

2) ansvara för prognoser om spridning av skadliga ämnen i atmosfären och för varningar som utfärdas i samband med prognoserna när detta inte hör till någon annan myndighets uppgifter,

3) producera tjänster inom sitt verksamhetsområde, i synnerhet flygvädertjänster, för trygande av landets försvar och säkerställande av Försvarsmaktens övriga verksamhet såväl under normala förhållanden som vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden.

4) svara för insamling och kontinuerlig rapportering av väder- och sjöförhållanden samt ström- och spridningsprognoser för räddningsväsendets och sjöräddningens behov,

5) stödja andra myndigheters verksamhet vid förekomsten av naturfenomen och naturkatastrofer som förorsakar störningar,

6) utveckla och upprätthålla nya mätmetoder och modeller för tillämpning inom tjänster som gäller väderleken, haven, klimatet och rymden samt inom den vetenskapliga forskningen,

7) på beställning producera sakkunnigtjänster, huvudsakligen inom sitt fackområde,

RP 6/2018 rd

8) delta i internationellt samarbete som anknyter till institutets uppgifter, producera observationsmaterial för internationellt bruk och företräda Finland i internationella organisationer inom sitt fackområde.

Institutet ska även sköta särskilt föreskrivna andra myndighetsuppgifter inom sitt verksamhetsområde.

3 §

Ledning och personal

Meteorologiska institutets verksamhet leds av en generaldirektör. Generaldirektören svarar för att institutets verksamhet leder till resultat och för att resultatmålen nås.

Generaldirektören avgör institutets ärenden, om inte något annat föreskrivs eller det i arbetsordningen bestäms något annat. Generaldirektören kan också förbehålla sig rätten att avgöra ett enskilt ärende som enligt arbetsordningen hör till en annan tjänstemans beslutanderätt.

Generaldirektören utnämns av statsrådet. Direktörer, forskningsprofessorer och annan personal vid Meteorologiska institutet utnämns eller anställs av generaldirektören, om inte något annat bestäms i arbetsordningen.

Närmare bestämmelser om personal, förordnande av en ställföreträdare för generaldirektören, beviljande av tjänstledigheter, behörighetskrav för personalen samt om institutets delegation och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Arbetsordning

Generaldirektören meddelar Meteorologiska institutets arbetsordning. Arbetsordningen innehåller föreskrifter om

- 1) institutets organisation,
- 2) användning av beslutanderätten,
- 3) institutets interna ledning,
- 4) andra ställföreträdare än ställföreträdare för generaldirektören,
- 5) andra ärenden som gäller institutets interna organisation.

5 §

Handräckning

Särskilda bestämmelser gäller för Meteorologiska institutets skyldighet att ge andra myndigheter handräckning. Institutet har rätt att få handräckning av tillsynsmyndigheterna vid utförande av uppgifter som avses i 2 § 2 mom. 3 punkten.

RP 6/2018 rd

6 §

Statens representation

Meteorologiska institutet kärar och svarar på statens vägnar samt bevakar statens rätt och fördel vid domstolar, hos andra myndigheter och vid skiljeförfaranden i alla mål och ärenden som gäller institutet.

7 §

Avgifter för prestationer

Meteorologiska institutet har rätt att ta ut avgifter i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Närmare bestämmelser om avgifterna utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

8 §

Donationer

Meteorologiska institutet har rätt att ta emot donationer till förmån för sin verksamhet.

9 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om meteorologiska institutet (585/1967).

Helsingfors den 15 februari 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner